

Täysistunto

Keskiviikko 16.12.2020 klo 9.59—20.32

2.5. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa 1,5 tuntia.

Keskustelu

14.35 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Koko maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoiksi esitetään yhteensä noin 2,75 miljardia euroa. Se on noin 54 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa.

Luonnonvarakeskuksen toimintamenoihin esitetään 79 miljoonaa euroa, joka on 2,5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 20 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta nostaa esiin Luonnonvarakeskuksessa osin eduskunnan rahoituksella käynnistetyn hankkeen, jossa tutkitaan erilaisten ja eri tavoin hoidettujen turvepeltojen päästöjä ja päästövähennysmahdollisuuksia. Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Ruukin turvepeltojen tutkimukseen.

Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen: Esitys on 5,3 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 20 varsinaisen talousarvion tasoa. Valiokunta on tyytyväinen, että hallitus on näin toteuttanut eduskunnan asiasta antaman lausuman.

Valtionapua 4H-toimintaan esitetään 3,8 miljoonaa euroa. Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa.

Maaseudun kehittämiseen esitetään 1,1 miljoonaa euroa kylätoiminnan valtionapuun. Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa kylätoiminnan valtionapuun.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on huolissaan maatalouden kannattavuudesta. Valiokunta toteaa, että Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos arvioi maataloussektorin yrittäjätulon olevan vuonna 2021 noin kolmasosan heikompi kuin kymmenen vuotta sitten, jolloin yrittäjätulo oli yhteensä lähes 1,5 miljardia euroa.

Ruokaketjun kehittämiseen esitetään 4 miljoonaa euroa. Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Arktiset Aromit ry:n hankerahoitukseen.

Luonnonvara- ja biotalouden edistämiseen esitetään 32,6 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää tarpeellisena, että suurin osa rahoituksesta osoitetaan maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman toimenpiteisiin, yhteensä 24,5 miljoonaa euroa.

Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen esitetään 11,25 miljoonaa euroa, joka on 2,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020. Määrärahasta suurimman osan muodostaa suurpetojen porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Vuonna 2020 porovahinkojen arvioidaan olevan 10,7 miljoonaa euroa. Suurpetovahinkojen vähentäminen vaatii nykyistä toimivampia ja tuloksellisempia toimia.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen: Momentille esitetään 55 miljoonaa euroa, joka on 1,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 20. On huolestuttavaa, että kiinnostus metsäteiden tekemiseen ja perusparannukseen on vähentynyt. Se uhkaa tulevaisuuden puuhoitoa.

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 8 miljoonaa euroa, joka mahdollistaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman Metson toimenpiteet noin 3 400 hehtaarin alueella.

Valtionapu Suomen metsäkeskukselle: Momentille esitetään 42,1 miljoonaa euroa, joka on 3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 20. Metsäkeskus on jo usean vuoden ajan sähköistänyt palvelujaan ja pyrkinyt hyödyntämään digitaalisuuden tarjoamat palvelu- ja tuotavuudet.

Tuki joutoalueiden metsitykseen: valiokunta pitää uutta momenttia ja sille esitettävää 1,36:ta miljoonaa euroa tarpeellisenä ja pitää myös tarkoituksenmukaisena, että uudesta kannustusjärjestelmästä tulisi pysyvä.

Kalatalouden edistämiseen esitetään 9,7 miljoonaa euroa. Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa Säkylän Pyhäjärven hoitokalastukseen, 100 000 euroa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestölle, 60 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitolle ja 40 000 euroa Suomen sisävesiammattikalastajien liitolle.

Metsähallituksen tulostavoitteeksi on asetettu 98,6 miljoonaa euroa, josta on tarkoitus tulouttaa valtiolle 98 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Metsähallituksen erät julkiset hallintotehtävät: Momentille esitetään 8,1 miljoonaa euroa. Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa partiolaisten käyttämän Evon nuorisoleirialueen kunnostamiseen ja 50 000 euroa Lauhanvuori—Hämeen kangas Geoparkin reitistöjen kehittämiseen.

Haluan kiittää ministeriä, jaoston jäseniä ja maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseniä vuodesta 2020.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Leppä, 5 minuuttia.

14.40 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostolle ja sen puheenjohtajalle hyvästä työstä, hyvästä puheenvuorosta ja niistä painotuksista, joita te olette tehneet, myös niistä lisäyksistä, joita te olette tehneet. Olen niistä oikein tyytyväinen, samoin myöskin niistä huolenaiheista, joita, arvoisa jaoston puheenjohtaja, esitte. Olen niistä aivan samaa mieltä teidän kansanne, ja yhteinen tehtävämme on taklata nuo huolenaiheet ja saada erityisesti sitä kannattavuutta kohennettua. Samoin kiitos myöskin maa- ja metsätalousvaliokunnalle tehdystä työstä ja lausunnosta tähän kohtaan.

Arvoiset kollegat! Ensin tähän alkuun haluan nostaa budjetin maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevan kansallisen kokonaisrahoituksen, joka siis turvattiin tässä budjetissa. Kansalliseen rahoitukseen on varattu tulevalle seitsemän vuoden aikakaudelle yhteensä 7,78 miljardia euroa, joka vastaa kutakuinkin nykytasoa. Tämä on erittäin tärkeä osa sitä vakautta ja pitkälle menevää näkymää, jonka viljelijät tarvitsevat suunnitellessaan tuotantonsa tuleville vuosille.

EU-rahoitus tuo Suomelle lisää euroja erityisesti maaseudun kehittämisohjelmaan, johon myös EU:n elpymisvälineestä kohdistuu reilun 200 miljoonan euron potti. EU-rahoituksen osuus siis kasvaa noin 6 prosenttia nykyiseen kauteen verrattuna.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Kun katsomme tätä rahoitusta kokonaisuutena, sekä kansallista että EU-rahoitusta, voidaan sanoa, että meillä on nyt vahvat taloudelliset raamit toteuttaa kunnianhimoista ja kilpailukykyä vahvistavaa maatalouspolitiikkaa, aivan niin kuin tuo huolenaihe, mitä puheenjohtaja äsken esille otti, tarvitsee. Tähän tähtää tuleva ohjelmakautemme: vastuullista ja kilpailukykyistä ruokaa maailman parhaista raaka-aineista samalla, kun teemme sen ilmastoviisaasti ja eläinten hyvinvoinnista huolehtien.

Korona on tuonut huoltovarmuuden kriittisyyden kaikkien huulille niin Euroopassa kuin kotimaassakin. Olen tyytyväinen, että tämä kokonaisrahoitus antaa eväät vahvistaa koko ruokajärjestelmämme kriisinkestävyttä.

Puhemies! Olemme hallituksessa myös sopineet Veikkauksen tuottojen aleneman täysimääräisestä kompensatiosta, mikä on äärettömän tärkeä asia hevosalalle. Kompensoinnin jälkeen voimme siis maksaa hevoskasvatuksen ja hevosurheilun avustukset ensi vuonna tämän vuoden tasoisina. Hevoskasvatus ja -urheilu ovat myös toimialoja, jotka vaativat vakaan rahoitusnäkömän, jotta kasvatus- ja jalostustoimintaa voidaan suunnitella pitkäjärjestyksellä.

Samoin saimme budjettiriihessä sovittua kyläkauppa-avustuksen jatkosta, jolle nyt sitten osoitetaan 2 miljoonaa euroa. Olen tästä hyvin iloinen. Tämä alkoi viime kaudella, Sipilän hallituskaudella, ja tämä on osoittautunut toimivaksi ja tarpeelliseksi, ja nyt sille saadaan myöskin jatkoa ja entistä useampi kyläkauppa pääsee tämän piiriin.

Puhemies! Luonnonvara-alojen pääluokassa jatkuvat vahvat panostukset metsien hyvään hoitoon ja kestäväan käyttöön. Suomi elää metsistä. Metsien merkityksen kansantaloudelle voi laskea siitä, että jokainen motti puuta tuottaa kansantalouteen 200 euroa. Se hyvä näkyy koko arvoketjussa metsänomistajasta koneurakoitsijaan, kuorma-autonkuljettajasta tehtaan tai sahan portille ja satamatyöntekijöiden käsien kautta maailmalle vientituotteena. Kestävän metsätalouden kannustinjärjestelmän Kemera-avustus säilyy korkealla tasolla 53 miljoonassa eurossa. Tänä vuonna metsänhoitotöissä on ollut hyvä vire, ja Kemera-tuelle on ollut kysyntää, kun hallitus päätti laajentaa sen muun muassa tuhkalanhoitoon. Pidämme huolen, että varat riittävät. Uutta budjetissa on tuo puheenjohtajankin mainitsema metsitystuki, johon on varattu reilu miljoona.

Luonnonvarapuolella budjetissa näkyy myös maankäyttösektorin ilmasto-ohjelma, jonka tavoitteena on vähentää maaperäpäästöjä ja vahvistaa hiilinielua ja -varastoja. Osa tätä tulee olemaan mittava, miljoonien eurojen panostus tutkimukseen, ja tässä myöskin kiitän jaostoa erittäin hyvästä työstä. — Lisäsitte sitä tutkimusrahoitusta edelleenkin.

Meillä on musta aukko ilmastotiedossa. Peltomaan hiilensidonnan arviot vaihtelevat miljoonan ja 10 miljoonan tonnin välillä, ja se on liikaa. Tiedämme paljon enemmän siitä, mitä tapahtuu maan päällä, kuin siitä, mitä tapahtuu maan alla, ja tähän me tarvitsemme tutkimustietoa.

Myöskin Metso-rahoitus nousee, ja riistakosteikkoja kunnostetaan Sotka-hankkeen avulla. Vaelluskaloille tulee kaiken kaikkiaan 12 miljoonan euron potti — enemmän siis kuin koskaan.

Ja riistapuolelta vielä lopuksi lyhyesti: siellä toteutimme myöskin sen eduskunnan tahdon, jonka mukaisesti kannustamme nuoria metsästysharrastuksen pariin sillä, että 18-vuotiaiden riistanhoitomaksu on puolitettu.

Puhemies, tässä. — Kiitoksia.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nytten siirrytään noin puolen tunnin debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua tähän, painamaan V-painiketta. V-painike on noin 10 minuuttia auki.

14.46 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä talousarviossa oli todella monta kohtaa, joihinka mielelläni ottaisin kantaa, mutta ajanpuutteen vuoksi keskityn vain yleispiirteiseen isoon näkymään.

Tässä jo tuli tämä puheeksi, ja minäkin olen hyvin huolissani tästä vastakkainasettelusta keskustelussa koko maa- ja metsätaloussektorilla, ja turpeen verotuksen korottaminen keskustellun aiheen ympärillä on hyvä esimerkki siitä, kuinka nopeita muutokset koko alan sisällä voivat olla, jopa hallitsemattomia. Meillä on suuria riskejä samankaltaisiin kehitysuuntiin, jos emme ota vakavasti metsäteollisuuden, metsänomistajien, maanviljelijöiden, koneyritysten ja monien muiden toimijoiden varoituksia. Tehtävänämmä onkin pitää huoli maa- ja metsätalouden kannattavuudesta, kiinnostuksesta alaa kohtaan, huoltovarmuudesta ja molempien alojen vientimahdollisuuksien ylläpitämisestä ja parantamisesta.

Arvoisa ministeri, kuinka voimme pitää huolta ja parantaa maa- ja metsätaloutemme kilpailukykyä?

14.47 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset jaoston puheenjohtajalle ja ministerille hyvästä työstä. On tärkeää, että meillä on tällaisia henkilöitä, jotka horjumattomasti puolustavat suomalaista huoltovarmuutta: sitä, että metsät kasvavat jatkossakin ja saadaan käyttää erilaisia kasvatusmenetelmiä; sitä, että meillä riittää puuta erilaisiin tuotteisiin; sitä, että pidämme kansallisesta tukirahoituksesta huolen — vaikka sitä moitittaisiinkin — niin että voimme turvata huoltovarmuuden ruoantuotannossa; sitä, että teemme eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistukset tai ilmastopoliittiset muutokset sillä tavalla, että meidän ruoantuotantomme kannattaa jatkossakin; sitä, että maaseudulla voi turvallisesti asua, esimerkiksi suden kannanhoidollinen metsästys menee eteenpäin; sitä, että näemme [Puhemies koputtaa] maaseudun tulevaisuuden ja maallemuuton positiivisena uutena mahdollisuutena. [Puhemies: Kiitoksia!] Kysynkin vielä, ministeri, tässä lopuksi: miten näette, jos joku nuori ajattelee nyt tehdä sukupolvenvaihdon, kannattaako?

14.48 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valkoposkihanhi EU:n runsaslukuisimpana hanhilajina kuuluisi nykytilanteessa Bernin sopimuksessa liitteeseen III ja lintudirektiivin liitteeseen II, jolloin sen kantaa olisi mahdollista säädellä metsästämyllä. EU:n lintudirektiivin määritelmä ei kuitenkaan määrää sitä, minkä kansallisen lainsäädännön piirissä lajin on oltava. Esimerkiksi Ruotsissa sekä Virossa valkoposkihanhi on luokiteltu riistalajiksi, jolloin suojametsästys on sallittu viljelmille koituvan vakavan vahingon estämiseksi.

Arvon ministeri Leppä, miten valkoposkihanhet löytävät niille perustetuille pelloille, ja miten ne osaavat samalla jättää muut pellot ja alueet rauhaan? Miksi lupaa hanhien käyttämiseksi ravintona ampumisen yhteydessä ei myönnetä, vaan poltamme tai hautaamme hyvän riistalihan emmekä näin kunnioita ammuttua riistaa? Ja kun valkoposkihanhityöryhmä teki konkreettisia esityksiä poliittisia linjauksia varten, niin mitä näistä hallitus aikoo toteuttaa ja millaisella aikataululla?

Ja kun on tuo reilu 11 miljoonaa petojen aiheuttamiin tuhoihin, suurpedot [Puhemies koputtaa] siinä suurimpana, kannattaisiko jo aloittaa kannanhoidollinen suden metsästys?

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

14.49 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruuantuotannon tulevaisuuden kannalta on ratkaisevaa maatalouden kannattavuuden kehittyminen. Mitä parempi on tuotteista saatava hinta, sitä terveempi ja elinvoimaisempi markkinaympäristö sen seurauksena syntyy. Kokoomuksen näkemyksen mukaan maatalouden tuet olisi ohjattava aktiivisen ja uudistavan maatalouden edistämiseen. Maatalouden tukijärjestelmät vaikuttavat osaltaan myös maataloudesta syntyviin tai syntymättä jääviin päästöihin, esimerkiksi vesistöjen tilaan. Kysyisinkin ministeri Lepältä samaa, mitä kysyin täällä jo ympäristöministeri Mikkoselta: Millaisia keinoja olisitte valmiita ottamaan käyttöön, jotta ne samanaikaisesti parantaisivat ruoantuottajien eli maatalousyrittäjien tilannetta, ruoantuotannon kannattavuutta, ja toisaalta estäisivät ravinteiden valumista vesistöihin? Yksi tällainen lisätukielementti voisi olla tuki lannan fosforin siirtoon. Voisitteko harkita asiantuntijoiden esittämän tuen [Puhemies koputtaa] ottamista käyttöön?

14.51 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tulevassa budjetissa ensi vuonna yksi mielenkiintoisia seikkoja on tosiaan tämä maankäyttösektorin ilmastoto-ohjelma, jolle 24,5 miljoonaa euroa ollaan ohjaamassa. Merkittäviä kysymyksiä, mitä siinä on syytä ratkaista, ovat nämä turvepeltojen raivaukseen ja käyttöön liittyvät kysymykset. Turvepelloilta tulee noin 50 prosenttia maatalouden päästöistä.

Kuten tässä Multalakin totesi, moni tutkija ja myös valiokunnan kuulema tutkija onkin todennut, että me pystymme samalla sekä parantamaan maatalouden kannattavuutta että vähentämään päästöjä esimerkiksi viljelytekniikoita kehittämällä, ja tämä on positiivinen viesti, minkä me voimme täältä myös antaa kaikille viljelijöille.

Samalla valiokunta on tässä mietinnössään nostanut esille, että myös kuluttajavalinnoilla on merkittävä vaikutus ja kuluttajat yhä useammin haluavat ostaa kestävästi tuotettuja tuotteita [Puhemies koputtaa] niin ilmasto- kuin eläinsuojelunäkökulmasta.

14.52 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyläkauppautuki, Veikkauksen tuoton hupenemisen korvaaminen budjetista hevosalalle, metsitystuki, riistanhoitomaksun puolittaminen ja kosteikkojen kunnostaminen, joka vielä valiokunnalta tuli, ovat kiitoksen arvoisia pieniä yksityiskohtia, mutta ammattikalastaja ei kiitä tässä kohtaa. Kun on puhuttu suurpetojen haitoista, ympäristöministeriön valmistelemissa laissa rauhoitettujen eläinten korvauksista on kyllä huomioitu porotalous, maatalous, kalanviljely siltä osin, kun haikara taikka kalasääski aiheuttaa vahinkoja, mutta mihinkä jäi merimetsojen aiheuttamien vahinkojen korvaaminen ammattikalastajille? Pöyristyttävää, että perustuslaillinen yhdenvertaisuus ei toteudu, ja tiedetään, että maa- ja metsätalousministeriökin on ollut valmistelussa mukana.

14.53 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Jag vill börja med att tacka minister Leppä för att vi har en lantbruksbudget som gör att jordbrukarna ännu ett år kan fortsätta kämpa för sin överlevnad. Jag vill också tacka hela regeringen, och förstås också minister Leppä, för att vi nådde stora framgångar när det gällde EU:s långtidsbudget, också det ger en trygghet in i framtiden. Vi har också sett den här livsmedelsmarknads-lagen som har gått igenom som tryggar ställningen.

Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Myllykoskella täällä myös minulla on huolenaihe: kotimainen kala, kalastus ja varsinkin rannikkokalastus. Tämä merimetsoasia täytyy nyt

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

kyllä ottaa vakavissaan ja saada jonkunnäköinen ratkaisu, ennen kuin meidän rannikkokalastus alueellisesti ja aika isoiltakin alueilta loppuu, ja myös tämä korvaamisasia täytyy saada kuntoon. — Paljon kiitoksia.

14.54 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan suomalaisten viljelijöiden yhteenlaskettu yrittäjätulo alenee peräti 17 prosenttia vuoteen 27 mennessä kustannusten noustessa ja tuottojen pysyessä ennallaan. Tämä tilanne on pitkän päälle kestämaton. Miten hallitus aikoo varmistaa, että maamme säilyy viljeltynä kannattavasti ja niin, että Suomen huoltovarmuus on turvattuna?

Toiseksi kysyn: milloin hallitus tuo esityksen, joka kansalaisaloitteen hengessä mahdollistaa susien kannanhoidollisen metsästyksen?

Kolmanneksi: Rauhoitetun valkoposkihanhen kanta on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla jo yli 1,3 miljoonaan lintuun. Kaikilla suomalaisillakaan ei ole ruokaa, ja sitten valtion varoilla ruvetaan syöttämään hanhia. Onko hallitus valmis luopumaan [Puhemies koputtaa] tästä lintujen ruokkimishankkeesta ja tekemään päätöksen [Puhemies: Aika!] siirtää valkoposkihanhi metsästyslain piiriin?

14.55 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen ruoan menekki ja ennen kaikkea elintarvikevienti olisi erittäin tärkeää. Siellä olisi merkittävässä määrin myös potentiaalia. Mitenkä ministeri näkee tämän mahdollisuuden? Tietenkin se myös parantaisi suomalaista maataloutta siinä samalla.

En voi minäkään ohittaa tätä suurpetojen korvausta. Elikkä kun EU-katto on 10 miljoonaa ja nyt on jo 11,25, niin tietenkin suuri osa kohdistuu ahmaan, joka porotaloutta hävittää, mutta siellä on myös susi yhtenä merkittävänä, ja näitä korvauksia menee tietenkin metsästyskoiriin ja tuotantoeläimiin. Mitenkä ministeri näkee tämän kannanhoidollisen metsästyksen mahdollisuuden sudelle? — Kiitos.

14.56 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sudet ja valkoposkihanhi ovat oikea ongelma. Niille pitää tehdä jotain. Mitä niille aiotaan tehdä?

Mutta myös muut ötökät: Jos miettii, että tuolla Saksan puolella on kovasti puissa levinnyt niitä haittaötököitä, tuhohyönteisiä, ja on jouduttu kaatamaan puuta ihan laajalta alueelta, niin ei kai nyt avohakkuita voi vastustaa? Kyllähän metsänomistajalla pitää olla sana sanottavana siinä. Mitä aiotte sille tehdä?

Sitten vielä mietin tätä suomalaista lähiruokaa: Oletteko ajatelleet, voisiko semmoista operaatiota laittaa enemmänkin käyntiin, että kunnat, kaupungit, vanhainkodit ja vaikka kaikki koulutkin tekisivät ruokaa lähiruoasta, että hankittaisiin läheltä se ruoka? Sillä voisi aika iso merkitys olla koko Suomen taloudessa, jos ne olisivat lähituotantoa. Onko tämmöistä suunniteltu?

14.58 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi maatalouden tulevaisuuden haaste on maatilojen sukupolvien vaihtuminen. Nyt tilanne on senkaltainen, että luopumistukijärjestelmän muutosten jälkeen isännät ja emännät luovuttavat tilan seuraavalle sukupolvelle entistä iäkkäämpinä. Tämä on luonnollinen trendi monissa ammateissa, kun työurat ovat pidentymässä. Maatilatalouden yhteydessä on kuitenkin tunnetta-va elinkeinon erityinen luonne. Mikäli uusi sukupolvi lähtee maatilalta maailmalle, hankkii ammatin ja perheen muille paikkakunnille työllistyen, todennäköisyys kotitilan jatka-

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

miselle hiipuu väistämättä vuosien kuluessa. Tämän vuoksi näen välttämättömänä, että paneudumme tämän ongelman ratkaisemiseen ja haemme ennakkoluulottomasti uusia malleja sukupolvenvaihdosten edistämiseen. Kysyisinkin ministeriltä: mikä on teidän oma arvio onne tästä tilanteesta, ja miten me kykenemme vastaamaan tähän merkittävään tulevaisuuden haasteeseen Suomen maataloilla?

14.59 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatilatalouden Kehittämisrahaston Makeran pääomitus on erittäin tärkeää maatalouden investointien ja nuoren viljelijän aloitustuen avustusten maksamiseksi. Täytyy antaa kiitos ministeri Lepälle ja koko hallitukselle siitä, että hallitusohjelmaa on noudatettu ja on itse asiassa siirretty Maatilatalouden Kehittämisrahastoon budjetin kautta rahaa vähän enemmänkin kuin hallitusneuvotteluissa sovittiin.

Nyt puhutaan tämmöisistä pitkän ajan tiekartoista hyvin vaikeittenkin asioitten puitteissa, niin kuin esimerkiksi veropolitiikan puitteissa, että katsottaisiin yli hallitus- ja eduskuntakausien. Onko maatilatalouden investointien rahoituksen suhteen tämmöistä pitemmän tähtäyksen strategista tarkastelua?

15.00 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Metsien ja peltojen osuus Suomen pinta-alasta on vähän yli neljä viidesosaa. Näillä aloilla onkin valtava vaikutus ympäristökysymyksiin, kuten ilmastomuutokseen, elonkirjoon ja vesistöjen kuntoon. Näiden alojen toimintatapojen kehittämisessä tuleekin jatkossa kiinnittää kasvavaa huomiota ympäristöhaittojen pienentämiseen. On hienoa, että nyt maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimiin ja -tutkimukseen saadaan lisärahoitusta.

Maatalouden puolella kiireisin asia on turvepellot. Niiden maaperästä tulee yli puolet koko maatalouden kaikista ilmastopäästöistä, vaikka turvepellot ovat vain noin yksi yhdeksäsosa peltoalasta. Sen takia ilmastokestävän maatalouden kehittämisessä kiireisin asia on lopettaa uusien turvepeltojen raivaaminen.

Metsistä taas noin neljäsosa on suometsiä, ja myös niiden käsittelytapojen, erityisesti avohakkuiden [Puhemies koputtaa] ja niin sanottujen kunnostusojitusten, vähentäminen on keskeistä sekä vesistön että ilmaston kannalta.

15.01 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää aluksi valiokunnan maatalousjaoston jäseniä erittäin tärkeistä lisäyksistä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle.

Kriisin aikana olemme puhuneet paljon huoltovarmuudesta, ja tässä keskustelussa ei voi liikaa korostaa oman ruoka-, vesi- ja energiatalouden merkitystä. Panostukset tutkimukseen, elintarvikealan koulutukseen sekä viljelijöiden ja muiden luonnonvaratalouden toimijoiden osaamisen kehittämiseen edistävät alan kasvumahdollisuuksia muun muassa bio- ja kiertotaloudessa. Päätöksenteon tulee aina perustua tutkittuun tietoon, ja siksi on tärkeää, että valiokunta esittää 200 000 euroa Ruukin turvepeltojen tutkimukseen.

Samoin meidän on huolehdittava arvokasta työtä tekevien järjestöjen toimintamahdollisuuksista. Kiitokset siis 4H-toimintaan osoitetusta 300 000 euron lisäyksestä ja myös kylätoiminnan valtionapuun tehdystä 300 000 euron lisäyksestä.

Minäkin haluan vielä lopuksi kysyä ministeriltä, kun tänään tuli tieto, että Haapajärven susilauman pyynti on keskeytetty hallinto-oikeuden päätöksellä: kuinka me turvaamme alueen ihmisten turvallisuuden ja oikeusturvan?

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

15.03 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonnonvaroista leipä tulee jatkossakin, ja on äärimmäisen tärkeää, että metsäteollisuuden hyvät näkymät turvataan hyvällä kansallisella metsäpolitiikalla, jota ei rakenneta vastakkainasettelun ja ristiriitojen ja suojelun ja ilmastotavoitteiden kesken. Sillä tiellä meidän pitää mennä.

Sitten tähän valkuposki- ja susiasiaan: Ministeri Leppä on minusta hyvällä asenteella tässä liikenteessä. Nyt nämä kokeilujen ajat ovat ohi, ja nyt on löydyttävä ratkaisuja näihin kannanhoidollisiin asioihin. Sille ei ole enää vaihtoehtoja.

Sitten energiapolitiikkaan: Tähän turvekysymykseen ei voi olla tarttumatta. En kyseenalaista päätöstä, päätös on hyvä, mutta me emme kukaan varmaan uskoneet, että energia-teollisuus näin nopeasti reagoi tässä. Tarkistin tänään Tohmajärven raja-asemalta, ja viime kuussa on 1 500 rekkaa haketta ja 200 rekkaa turvetta tullut rajasta yli, ja mitä muilta raja-asemilta? Jotain tässä nyt pitäisi tehdä, eihän tässä pitänyt näin käydä. Miten turvataan jatkossa kasvuturpeen, [Puhemies koputtaa] karjatalouden, aktiivihiilituotannon ja huoltovarmuuden tarpeet tulevaisuudessa, kysyn ministeriltä.

15.04 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me perussuomalaiset arvostamme myös turvetta ja turvealaa. Täten emme hyväksy myöskään alalle tehtyjä veronkorotuksia. Turve on maallemme pitkälti myös huoltovarmuuskysymys. Täten siitä tulee huolehtia nykyistä paremmin. Alueellisesti turveala on myös tärkeä työllistäjä esimerkiksi Pohjanmaalla kuten koko Suomessa.

Nykyisin tilanne on sellainen, että jos energiaturpeen nostaminen vähenee tai loppuu kokonaan maassamme, niin se vaarantaa myös lukuisat puutarha- ja alkutuotantotilat. Näin siksi, koska esimerkiksi kuiviketurpeen saatavuus ja alan kannattavuus heikkenevät oleellisesti sekä työllisyys heikkenee. Kuiviketurpeen saatavuus on iso ja oleellinen tekijä eläinten hyvinvointia ja terveyttä ajatellen. Kasvuturve puolestaan on elinehto muun muassa kasvihuoneviljelijöille.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä on esittänyt, että turpeen veronkiristys perutaan kokonaisuudessaan ja että samalla huolehditaan turvetuotannon tulevaisuudesta maassamme. Kysynkin teiltä, arvoisa hallitus: oletteko valmiita perumaan turpeen veronkorotukset ja valmiita siihen, että turvetuotanto maassamme turvataan jatkossakin?

Lisäksi tahdon tähän loppuun itse henkilökohtaisesti kiittää ministeri Leppää ja maa- ja metsätalousvaliokunnan kaikkia jäseniä, puheenjohtajaa ja valiokunnan virkamiehiä tästä vuodesta. Todellakin tässä valiokunnassa asiat riitelevät, eivät ihmiset. — Kiitos.

15.05 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset ruokavientihankkeet ovat nykyisin kaukana tehokkaasta yhteistyöstä. Hajautetut vientiponnistelut eivät ole tuottaneet riittävästi tulosta. Ydinongelmana on se, että meillä ei ole kunnon ruokaviennin strategiaa vaan puuhastelemme, miten kukin parhaaksi näkee. Lisäksi meiltä puuttuu ruokaviennistä viennin veturi, joka vetäisi muita alan yrityksiä kansainvälisten lihapatojen äärelle.

Arvoisa ministeri! Hyvistä alkuruoan tuottajista sekä puhtaista ja kansainvälisesti kiinnostavista tuotteista meillä ei ole kyllä pulaa. Meillä on pulaa intohimosta yhdistää tämä elintarvikeklusteri uudeksi kermaiseksi vientialaksi. Mitä te, arvoisa ministeri, aiotte tehdä tämän talousarvion puitteissa ruokaviennin uuden ja uljaamman strategian eteen?

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

15.06 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvepeltoja on täällä salissa jo aika monessa puheenvuorossa sivuttu, ja on varsin hyvä, että tuolla Ruukissa Siikajoella Luken tutkimusasemalla on saatu rakennettua tällainen turvepeltojen yksikkö, josta päästään oikein tutkimustuloksilla katsomaan, mitä siellä turvepellolla tapahtuu. Muutama päivä sitten näitä tuloksia julkistettiin, ensimmäisiä sieltä, mitä siellä on saatu viime kesän ajalta selville, ja ne tuloksethan ovat olleet varsin yllättäviä niihin ennakkoluuloihin, mitä on turvepelloista ollut. Suunta olikin huomattavasti parempi, mitä on oletettu.

Valiokunnassa lisäsimme tänne Luken Ruukin turvepeltojen tutkimukseen 200 000 euroa, jotta tätä tutkimusta voitaisiin tehdä jatkossakin. Kysyisinkin ministeriltä, voisiko tätä Ruukin turvepeltojen tutkimusta varmistaa pitkäjänteisemmäksi, niin että se ei olisi aina vuosittain valiokunnan käsissä. Ja toinen kysymys siitä, minkälaisia ajatuksia ministerille herättivät nämä tutkimustulokset, mitä muutama päivä sitten sieltä julkistettiin.

15.07 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös tämä korona-aika on todistanut sen, että omavaraisuus ruoan- ja energiantuotannossa on ehdoton asia, josta ei voi tinkiä. Tuottajan ja yrittäjän pitäisi saada työstään jäämään jotain viivan allekin. Nyt on synkkiä pilviä, että näin ei ole.

Hallitus ajaa hiilineutraalia Suomea 2035 niin railakkaasti, että se on johtanut muun muassa turvetuotannon hallitsemattomaan, nopeaan alasajoon. Kun polttoturvetta nostetaan, saadaan samalla kuiviketurvetta eläimille ja kasvuturvetta puutarhoihin. Näistä ei missään nimessä saisi tulla pulaa. On kysymys eläinten hyvinvoinnista ja samalla taloudellisesti kannattavasti materiaalista. Korvaavaa tuotetta ei ole näköpiirissä. [Leena Meri: Aivan!]

Yrityksiä on nyt menossa konkurssiin ja työttömiä tulee. Niinpä kysynkin, ministeri Leppä: Perussuomalaiset ovat todella tehneet toimenpideoitteen turpeen veronkorotuksen perumisesta. Onko näköpiirissä, että tämä korotus perutaan? — Kiitos.

15.08 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa kysyi oleelliset asiat: maatalous, turvetuotanto, eläinten hyvinvointi sen mukana. Odotan mielenkiinnolla ministerin vastausta. — Jospa olisitte edustaja Hoskosen linjoilla.

No, tässä on paljon asioita, mutta minä nostan sen asian, mistä olen ministeri Leppää aina muistutellut ja kysynyt kirjallisestikin, ja se on tämä meidän suomenhevonen. Kerroitte tuossa vastauksessanne kirjalliseen kysymykseeni, että kanta ei mielestänne ole niin alhainen. Vuosien saatossa se tosin on alhainen, mutta te unohdatte tämän monisukuisuuden. Mitä pienempi se kanta on, niin sitä enemmän se köyhtyy, ja varmaan ymmärrätte sen, että muutaman hevosen turvin ei pidetä kantaa ylhäällä.

Olen esittänyt varsarahaa, ja tämä on tullut minulle suomenhevoskasvattajilta. Siellä on paljon pieniä kasvattajia, jotka eivät saa esimerkiksi tätä maatalouden ympäristötukea. Se raha olisi heille motivaatio ja kannuste siihen, tämän arvokkaan Suomen itsenäisyyden juhlaeläimen säilyttämiseksi.

Olen tehnyt täällä aloitteita juhlaeläin-arvonimestäkin [Puhemies koputtaa] ja toivottavasti tänä vuonna [Puhemies: Aika!] saan siihen kannatusta.

15.09 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä talousarvioesityksessä on uusi momentti, joka perustuu uuteen lakiin, metsitykseen, ja määrärahaa on

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

1,36 miljoonaa. Se on aika pieni mutta periaatteellisesti tärkeä, ja valiokunta on toivonutkin, että tämä kannustinjärjestelmä tulisi pysyväksi.

Kysymys, mitä ministeriltä tiedustelen, liittyy siihen, että EU:ssa on nyt uusi rahoituksen tieteellinen luokitusjärjestelmä, niin sanottu taksonomia, ja sen perusteella todetaan, että Suomen metsät ja metsätalous eivät ole kestäviä. Silloin tämä ei-kestäväksi luokitus aiheuttaa aika isoja ongelmia rahoituslaitokselle rahoituksen kohdentamiseen, koska tulevaisuudessa rahoituslaitokset eivät lähe rahoittamaan semmoisia investointeja, jotka luokitellaan taksonomiassa ei-kestäviksi. Ja kun nyt näyttää siltä, että EU-politiikassa, päinvastoin kuin edellinen komissio teki, on otettu aika vahvasti ilmastopolitiikka ja päästöt ikään kuin suurennuslasin alle, niin mitä tälle ongelmalle nyt voidaan, ministeri, tehdä? [Puhemies koputtaa] Jos tämä luokitus ei muutu, niin tilanne on Suomen kannalta todella hankala.

15.11 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministerille ja kaikille asiaan vaikuttaneille kiitoksia Vapaa-ajankalastajien, kalateiden ja vaelluskalojen rahoituksesta sekä kylätoiminnan ja Suomen kylien rahoituksen vahvistamisesta, ja haluan myös antaa tästä luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta, Metso-rahoituksesta, kiitosta.

Mutta sitten muutama kysymys:

Ravintoloiden ruoan alkuperämerkinnän oma asetus on päättymässä huhtikuussa 2021. Onko, ministeri, tähän tehty jo jatkopäätös täällä?

Sitten sudet, valkuposkihanhet, merimetsot — tuntuu siltä, että tässä salissa niitä ratkaisuja kannattavat kaikki paitsi vihreät. Voidaanko nyt huolehtia niistä yhdessä? Jätetään vihreät nyt syrjään ja tehdään ne tarvittavat ratkaisut susien kannanhoidollisen metsästyksen, valkuposkihanhien metsästyksen ja merimetsojen kannan pienentämisen mahdollistamiseksi.

Ja lopuksi: onko teillä, arvoisa ministeri, ajatuksia ja ratkaisuja hevosalan rahoituksen [Puhemies koputtaa] varmistamiseksi vuodesta 22 eteenpäin, kun tämä kompensatio on loppumassa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä kaksi vastauspuheenvuoroa ja sen jälkeen ministerille 3 minuuttia.

15.12 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten puheenjohtaja Halla-aho on ilmoittanut, että hän uskoo vakaasti, että maaseudulla asuville ihmisille ei tarvitse välittää kepulaista tukiaispolitiikkaa. Perussuomalaiset eivät kuitenkaan ole rohkaistuneet kertomaan, mitä nämä kepulaiset tukiaispolitiikat ovat ja mitä he haluaisivat lakkauttaa. Siispä kysyn ministeri Lepältä: Mitä nämä kepulaiset tukiaiset ovat? Mikä merkitys niillä on kotimaiselle maa- ja metsätaloudelle? Ja kolmanneksi: mitä maaseudulle, alueiden Suomen ihmisille tapahtuisi, jos perussuomalaisten vaatimat kepulaiset tukiaiset lopetettaisiin? [Leena Meri: Vääristellään puheenjohtajan sanoja!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä edustaja Huttunen, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

15.13 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä kysymys edustaja Kivisaarelta, ja odotankin tähän vastausta myös sieltä oikealta laidalta.

Olemme aloittaneet harvaan asutun maaseudun parlamentaarisen työryhmän toiminnan ja aloittaneet valmistelemaan ensimmäisiä kokeiluhankkeita, joiden tarkoituksena on edistää maaseudun elinvoimaa kokeilujen kautta. Suomalaisella maaseudulla on paljon paikkoja, missä on huomattu nytten, että korona-aikana kausiväestön merkitys on ollut erittäin suuri, ihmisiä on mennyt tekemään maaseudulle etätöitä. Haluaisinkin kysyä, kuinka hallitus pitää kylät elinvoimaisina ja, ennen kaikkea, kuinka tuetaan maaseudulla tapahtuvaa yrittäjyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Leppä, 3—5 minuuttia, sen verran paljon kysymyksiä. Olkaa hyvä.

15.14 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa puhemies! Todellakin tuli paljon kysymyksiä. Vastaan niin moneen kuin ehdin.

Erittäin moni teistä, hyvät kollegat, kysyi kannattavuudesta ja siitä, miten se turvataan, miten sitä kohennetaan, ja tämä on meidän yhteinen huolenaiheemme.

No, se lähtökohta on se, että me olemme nyt seuraavalle seitsemälle vuodelle sekä EU-rahoituksessa että kansallisessa rahoituksessa pystyneet saamaan aikaan näkymän hiukan nousevalla käyrällä. Tämä on iso asia.

Toinen asia: joustavuutta säädöksiin ja säädökset toimimaan enemmän niin, että ne otavat huomioon kunkin jäsenmaan olosuhteet, tässä tapauksessa Suomen pohjoiset olosuhteet. Tämä on erittäin tärkeä asia.

Kolmas asia on se, että me vähennämme sieltä nyt byrokratiaa, hallinnollista taakkaa. Ensimmäistä kertaa nyt on näkymä siitä, kun uusi ohjelmakausi sitten alkaa, että näin oikeasti myöskin tapahtuu, ja tällä on myös kustannuksia alentava vaikutus, se on ihan selvä asia. Tällä kaikella on iso merkitys huoltovarmuuteen. On selvä, että ilman maatalouden kannattavuutta meillä ei ole huoltovarmuutta, ja ilman kannattavaa maataloutta meillä ei ole myöskään viljelijöillä mahdollisuutta tehdä niitä ympäristötoimia, ilmastoviisautta lisätä, jos tili on punaisella, ei muuten onnistu. Siksi tämä on mielestäni todella tärkeää.

Neljäs asia: markkinoiden tasapaino. Tosi tärkeä asia, että markkinat myöskin toimivat reilusti, oikeudenmukaisesti, ja osuus siitä arvonnalisästä, jonka viljelijät tekevät, maailman parhaita raaka-aineita kun tuottavat, se korvaus pitää myöskin saada, niin että se toiminta on kannattavaa. Ne ovat ne keskeisimmät asiat, joita meillä tässä on.

Tämä vaikuttaa myös siihen, miten meillä sukupolvenvaihdoksia tehdään, ja tähän liittyy myös se, mitä täällä kysyttiin LUTUn jatkosta elikkä luopumistuen jatkosta. Me tarvitsemme LUTUn jatkon ja yhdessä pohdimme, mikä on se mekanismi, jonka kautta se tulee, ottaen huomioon valtioneuvoston suuntaviivat, joita meillä on, ja miten meillä nykyinen LUTU, jonka hännät ovat tietenkin siellä vielä jäljellä, voidaan näihin sovittaa. Se on todella, todella tärkeä asia.

Ja samoin sitten tämä, miten me kannustamme siihen ilmastoviisauteen, energiatehokkuuteen ja niin edelleen, ravinnekuorman pienentämiseen ja niin edelleen: Siellä on ravinnekiertokorvaus, joka on meillä valmistelussa. Se on yksi merkittävä asia, biokaasu toinen, kipsiasiat, kipsikäsitteilyt, jotka ovat tulleet nyt kuvaan mukaan. Siellä on erilaisia uusia viljelyteknologioita. Siellä on myöskin kylvösiemenpuolella vahvoja uusia lähtökohtia, eli monipuolinen paketti on olemassa ja tulemassa näistä asioista.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

No, sitten pedoista ja valkoposkihanhasta kysyi erittäin moni. Suden kannanhoidollinen metsästystavoite on se, että vuoden päästä meillä kannanhoidollinen metsästys alkaa. Olen erittäin huolissani siitä tämänhetkisestä tilanteesta. Me näimme, niin kuin täällä edustaja Hänninen otti sen esille: meillä kiellettiin nyt perusteltu lupa, hallinto-oikeus kielsi perustellun luvan, jonka Riistakeskus oli myöntänyt susilauman poistolle. Tämä on nyt esimerkiksi siitä, että meidän täytyy tehdä huolella tämä työ, niin että se kestää myöskin kaikki oikeustarkastelut, koska siitä valitetaan joka tapauksessa. Sen vuoksi se ottaa aikaa sen verran, että se vuoden päästä suurin piirtein meillä täällä sitten on.

Valkoposkihanhi: Ehdottomasti olen sitä mieltä, että kaikki ne toimenpiteet, joita valkoposkihanhinyrkki esitti, pitää toteuttaa. Ja juuri näin kuin todettiin, että nyt on tekojen aika. Nyt on kokeilut kokeiltu, ja ne pitää saada metsästettäväksi lajiksi ja valkoposkihanhet myöskin niin, että ne pystytään ravinnoksi käyttämään. Se on ehdottomasti sitä riistan arvostusta myöskin. Se on sitä eettisyyttä, mitä meillä myös on mukana.

No, sitten kalastuksen puolella: Erittäin huolestuttava asia on tämä rannikkokalastus. Sen vuoksi me olemme valmistelemassa kotimaisen kalan edistämishjelmaa, johon liittyvät nämä asiat, mitä edustaja Myllykoski ja useampi teistä ottivat esille, Norrback muun muassa. Tämä asia pitää sisällään myöskin ne korvaukset, joita siellä on. Meidän pitää löytää tähän ratkaisu, ja niitä ratkaisuja me nyt sitten etsimme.

Makeran pääomittamisasia: me tarvitsemme pitkäjänteisyyttä sille asialle, ja nyt me parasta aikaa pohdimme, miten Makeran kehittämistä tehdään, ja rahat on nyt sille turvattu.

Tutkimusta ei voi liiaksi korostaa, sen merkitystä. Se liittyy vaikkapa tähän edustaja Pylvään esille ottamaan asiaan noista tutkimustuloksista turvepelloista, jotka olivat vähän toisenlaiset kuin mitä me olemme julkisuudessa tässä viime aikoina nähneet. Tätä työtä me tarvitsemme. Tämä on hyvä esimerkki siitä.

Sitten turverekat ja hakarekat ulkomailta: Tämä ei voi olla se tie, jolla me Suomessa energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta kasvatamme. [Oikealta: On se!] Me tarvitsemme liikkeelle kotimaiset hakkeet, [Puhemies koputtaa] kotimaiset metsäntähteet, kotimaiset sekä ensiharvennusten että nuoren metsän kunnostuskohteet, jotta me saamme asiat hoidettua täällä.

Ja viimeisenä asiana, puhemies, taksonomia: Olen hyvin huolestunut taksonomiaesityksestä, erittäin huolestunut. Mielestäni rahoituksen kautta ei pidä tuoda uusia kriteereitä näille meidän asioille. Meillä on monta lainsäädäntöä täällä jo olemassa näitä varten, ja siksi tämä rahoitus [Puhemies koputtaa] pitää jättää tässä rauhaan, ja tässä hallituksella on selvä kanta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, ja mennään puhujalistalle.

15.20 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos ministeri Lepälle tuloksekkaasta työstä maa- ja metsätalouden ja maaseudun hyväksi. On hienoa, että maatalouden kansallinen kokonaisrahoitus on turvattu ja on vakaat näkymät eteenpäin. Tämä EU:n monivuotinen rahoituskehys ja sen ratkaisu takaavat maanviljelijöille ja alkutuottajille vakaan näkymän tulevaisuuteen. On hyvä myös se, että tämän kautta panostetaan ruokajärjestelmän kriisinkestävyyteen ja maamme huoltovarmuuteen mutta myös luonnon monimuotoisuuteen.

Iloitsen siitä, että valtiovarainvaliokunta esittää 4H-järjestölle 300 000 euroa lisärahoitusta. 4H-toiminta on yhä useammin harvaan asutulla maaseudulla lapsen tai nuoren ainoa

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

harrastus lähellä omaa kotia. 4H-toiminta tukee myös nuorten työllistymistä ja yrittäjyyttä luonnon ja maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen. Vuosittain tuhannet nuoret saavat 4H-toiminnan kautta työtä joko työsopimuksella tai itsenäisinä yrittäjinä. Tämä on hieno asia. Osa istuttaa taimia tavoitellen 10 000 hehtaarin uutta metsää vuoteen 2030 mennessä. Satosankarit-marjanvälitys työllistää lähes 500 nuorta vuodessa. Ysit töihin -toimintamallissa 6 000 nuoresta noin 45 prosenttia sai kesätyöpaikan tai työllisti itsensä yrittäjänä viime kesänä tästä koronan poikkeustilanteesta huolimatta.

4H-toiminnalla on pitkät juuret. Yhdistyksiä perustettiin jo 1920-luvun puolivälissä, ja tämä maaseutupainotteinen toiminta on laajentunut myös taajamiin ja kaupunkien nuorisotyöksi. Sisällöltään tätä toimintaa voidaan soveltaa yhtä hyvin maaseudulla kuin kaupungeissa. Olen itsekin saanut toimia 4H-työssä ohjaajana ja neuvojana. Olen todella iloinen, että 4H on tarttunut myös kiertotalousteemaan, koska se on tulevaisuuteen katsovaa vastuullista työtä. Iloitsen siitä, että tämä rahoitus on merkittävä edelleen, mutta toivon, että se olisi niin pysyvää, että valtiovarainvaliokunnan ei tarvitsisi jatkossa sitä täydennellä.

Iloitsen myös tästä kyläkauppojen tuesta. Hallitus on budjetissa esittänyt tähän kokonaisuuteen, kylien kehittämiseen, 2 miljoonaa, ja määrärahan tavoitteena on jatkaa kyläkauppojen tukemista. Tällä keskustalaisella teolla tuetaan maaseudun elinvoimaa, jota korona on entisestään korostanut. Monipaikkaisuuden lisääntyessä kyläkaupat voivat elpyä aivan uuteen loistoon. Moni suomalainen haluaa asua monessa paikassa, välillä myös luonnon keskellä maaseudulla, ja silloin tarvitaan kyläkauppoja. Tähän myös harvaan asututun seudun parlamentaarinen työryhmä hakee uusia avauksia esimerkiksi erämatkailun ja ruokamatkailun tiimoilta ja tällä tavalla etsii uusia teitä monipaikkaisen Suomen kehittämisessä.

15.25 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä, kun käsitellään maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaa, on hyvä todeta, että maa- ja metsätalouden kehittämisen näkymät ja tulevaisuus siintävät valoisampana kuin jokin aika sitten. Pääministeri Marin ja maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä onnistuivat hyvin Euroopan unionin monivuotisen rahoituskehiksen takaavissa neuvotteluissa, kiitos siitä.

Budjettiriihessä hallitus päätti varata kansallisen kehittämisen rahat vuosille 2021—2027. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen kansalliseen rahoitukseen varattiin noin 8 miljardia euroa, josta 65 miljoonaa euroa on aikaisempiin päätöksiin perustuvaa rahoitusta Maatilatalouden Kehittämisrahastosta.

Arvoisa puhemies! Myös minä olen huolissani maatalouden kannattavuuden heikkeneemisestä. Maa- ja metsätalousvaliokunta tuo mietinnössään esille Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen tutkimuksen, jossa maataloussektorin arvioidaan olevan vuonna 2021 noin kolmasosan heikompi kuin kymmenen vuotta sitten, jolloin yrittäjätulo oli yhteensä lähes puolitoista miljardia euroa. Luonnonvarakeskus puolestaan arvioi yrittäjätulon pysyvän vuonna 2020 vuoden 2019 tasolla eli 15 500 eurossa, kun laskelmasta on jätetty pienimmät tilat pois. Vuonna 2017 vastaava yrittäjätulo oli 17 400 euroa yritystä kohden.

Lisääntyvät panos- ja tuotoshintojen vaihtelut sekä heikot satotasot ovat tuoneet mukanaan maksuvalmiusongelmat ja sen myötä velkaantumisen ja vakavaraisuusongelmat. Yritysten keskimääräistä kannattavuutta eivät ole kohentaneet myöskään tilakoon kasvu ja tehdyt investoinnit. Valiokunta korostaa, että tuet muodostavat maatalouteen vakaan ja enustettavan komponentin, jonka osuus on viime vuosina ollut noin 32 prosenttia maatalouden kokonaistuotosta. Näin ollen on myönteistä, että Euroopan unionin monivuotisen rahoituskehiksen ratkaisu takaa maataloudelle vakaan näkymän. Maaseudun elinkeinojen

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

kehittämiseen esitetään noin 5,3 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 2020 varsinaisen talousarvion tasoa.

Koronaepidemia on vahvistanut kiinnostusta maaseutua kohtaan, ja etätyön lisääntyminen on alentanut maalle muuttamisen kynnystä. Paikallistason kyläyhdistysten toiminta ja niiden antama tieto alueesta tukevat kotiutumista ja lisäävät maaseudun elinvoimaisuutta. Valiokunta lisää tälle momentille 300 000 euroa kylätoiminnan valtionapuun.

On hienoa, että kyläkaupoille on osoitettu jatkon mahdollistavaa tukea. Hallitus on budjetissaan esitellyt kyläkaupat monipalvelukeskuksina, ja tälle kokonaisuudelle osoitetaan 2 miljoonan euron määräraha. Myös maalla tarvitaan kivijalkakauppoja, ja mikä sen mukavampaa kuin se, että saman katon alla on posti ja muita vastaavia palveluita.

Keskusta kiittää muita hallituspuolueita myötämielisyydestä, sillä juuri näillä konkreettisilla toimilla tuetaan maaseudun elinvoimaa. Koronakriisi on vauhdittanut monipaikkaisuutta ja muuttoliikettä maalle väljemmille asuinalueille. Vaikka poikkeuksellinen aika on nopeuttanut laajakaistarakentamishankkeita, joidenka myötä työnteko, opiskelu ja verkon kautta asiointi onnistuvat jopa paremmin kuin kaupungin ytimessä asuessa, tarvitaan maalla kyläkauppojakin.

Arvoisa puhemies! Niin paljon kuin korona on saanut aikaan huolta ja murhetta, on se myös kirkastanut sellaisia huoltovarmuuteen ja kriisinkeston liittyviä asioita, joita keskustasta on puolustanut niin hyvinä kuin huonoina aikoina. Kuten viime keväänä nähtiin, kaikissa maissa ei ole kansallinen omavaraisuus yhtä hyvällä tasolla kuin meillä. Esimerkiksi Ruotsissa omavaraisuusaste on 60, kun se Suomessa on 80. Meillä on varmuusvarastossa viljaa ja muuta tarpeellista, mutta siitä, kuinka kauan, olisikin hyvä virittää parlamentaarinen keskustelu. Itse toivoisin saavani vastauksia ainakin seuraaviin kysymyksiin: miten voisimme Suomessa olla täällä tuotetusta ruoasta yhtä ylpeitä kuin ranskalaiset, saksalaiset ja italialaiset ovat omastaan, ja miten voisimme tukea suomalaista alkutuottajaa, jotta hän jaksaisi tehdä työtään?

15.29 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Ensi alkuun toivoisin, että ministeri Leppä välittäisi kiitokset ministeriön virkamiehille erittäin hyvin tehdystä työstä kalakantojen puolustamisesta ja esimerkiksi sen suhteen, että vihdoinkin ollaan Puolassa tapahtuva väärinraportointi ja kalakantojen ikään kuin ylittäminen saatu kuriin ja sanktioitua siten, että sitä ei enää tapahdu. Se tietenkin mahdollistaa toisaalta sitten sen, että koko Itämeren altaan alueella voidaan muissa maissa harjoittaa enemmän kalastusta, vaikka edelleen meillä on monia kantoja, jotka ovat erittäin uhanalaisia, ja työtä tämän eteen on jatkettava. Siinä on tehnyt Suomi hyvää työtä, ja siitä kiitän.

Kuitenkin ajattelen, että vapaa-ajankalastus on sellainen vapaa-ajan viettotapa, jolla voisi olla Suomessa vielä suurempi merkitys esimerkiksi nyt Pohjois-Suomen matkailun ja elinvoiman kannalta, ja ajattelen, että myös sen vuoksi on tärkeätä, että Suomi tekee kaikkensa, että uhanalaiset kalakannat eivät olisi enää uhanalaisia vaan olisivat elinvoimaisia. Se vaatii kyllä edelleen toimia paitsi kansainvälisesti myös meillä Suomessa siten, että esimerkiksi kalojen nousuesteitä pyritään edelleen purkamaan. Joskus se onnistuu ilman haittoja, kuten esimerkiksi Vantaalla, kun purimme vanhan käyttämättä olleen voimalaitoksen esteen sieltä osittain, ja vaikka moni piti tätä kaupunkikulttuurisesti ehkä harmittavana, niin kun sitä paikkaa menee katsomaan, niin ei se sieltä ole pahemmaksi muuttunut vaan on erittäin hyvännäköinen, ja siellä kalat nyt tällä hetkellä pääsevät nousemaan vapaasti ja

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

ovat jo alkaneet kutea joessa ylempänä. Näin voidaan edistää ihan kunnallisessakin päätöksenteossa kalakantojen parempaa tilaa.

Arvoisa puhemies! Olisin kiinnittänyt ministeri Lepän huomiota tällä hetkellä käynnissä olevaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen, vaikka se teidän hallinnonalallanne ei olekaan. Olen hieman huolissani siitä, että nyt tällä lakiuudistuksella pyritään vastaamaan ihan kaikenlaisiin tarpeisiin, mitkä liittyvät esimerkiksi yksityiseen elinkeinonharjoittamiseen, metsätalouteen ja maatalouteen, ja tuodaan sinne sellaisia asioita, jotka mielestäni sen lainsäädännön piiriin eivät kuulu. On totta kai selvää, että luonnon monimuotoisuudesta tulee huolehtia, tai vaikkapa siitä, että kaupunkikeskustoja kehitetään tiiviisti, mutta meillä on omat instrumenttinsa ja omat välineensä näille, ja toivoisinkin, että ministeri kertoisi meille oman kantansa siihen, mitä tulee tämän lainsäädännön piiriin. Oletteko käynyt keskustelua ympäristöministeriön kanssa tämän lain valmistelusta?

15.32 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Suomalaisen maatalouden kannattavuus on jatkunut edelleen vaikeana. Vaikka maatalouden tilakoko on kasvanut ripeästi — EU-ajan alussa Suomessa oli noin 110 000 maatilaa, nyt mennään alle 50 000:n — niin siitä huolimatta taloudelliset tulokset ovat heikentyneet vuosituhannen vaihteesta ihan viime vuosiin. Nyt on tapahtunut lievää korjausta, mutta se ei ratkaise kannattavuusongelmaa. Koronan vaikutuksia emme vielä tiedä. Todennäköisesti kotimaisen ruoan arvostus on kasvanut ja huoltovarmuuden merkitys ymmärretään. Toivotaan näin.

Ruoantuotannon tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on kuitenkin se itse tuote. Tässä hän puhutaan paljon tästä ruokaketjun toimivuudesta ja siitä, puhuvatko nämä ketjun osat kuinka toistensa kanssa, mutta aivan keskeinen elementti on tuotteesta saatava hinta, jota tulee tietysti täydentää myös sillä, millä sitä kannattavuutta muuten rakennetaan. Vientimahdollisuuksien rakentaminen sitten, kun tästä koronasta selvittää, on varmasti avaintekijöitä. Se mahdollistaa sen, että elintarviketeollisuudella menee paremmin, ja se tarkoittaa puolestaan sitten väistämättä sitä, että kyllä siellä ketjun toisessakin päässä tuottajalle pitää kasvava siivu löytyä.

Arvoisa puheenjohtaja! Muutama sana vielä metsäasioista, loikataan eteenpäin. Nimitäin muutama vuosi sitten metsälaki uudistettiin. Se tapahtui silloin 2014—2015, ja kokoomus oli keskeisin poliittinen puolue metsälain takana. Lakia valmisteltiin ja viimeisteltiin kokoomuslaisten ministerien Jari Koskisen ja Petteri Orpon johdolla. Mukana oli myös silloinen valiokunnan puheenjohtaja Jari Leppä, jolle annan tunnustuksen hyvästä tulituesta tämän metsälain rakentamisessa.

Haluan tässä sanoa sen, että metsälaki on kokoomuksen metsäpolitiikan linja — yksiselitteisen selkeästi se on kokoomuksen metsäpolitiikan linja. Laissa yhdistyvät kestävä metsänhoito ja metsänomistajan vapaus päättää omistamastaan metsästä. Kokoomus kannattaa metsien monipuolista käyttöä. Sen pohjana on 1800-luvulla alkanut suunnitelmallinen metsänhoito, jonka ansiosta metsämme kasvavat nyt paremmin kuin koskaan. Tuo silloin 2014 hyväksytty metsälaki mahdollistaa metsien kasvatustieteen valinnan vapaasti. Sehän tuli uutena juttuna siihen. Aikaisemmin jos olisi harjoittanut jatkuvaa kasvatusta, niin olisi saanut Metsäkeskuksen kimppuunsa ja ukaaseja.

Eli tämä mahdollisuus jatkuvapitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin tuli silloin 2014—15. Sen ajatuksena oli, että se täydentää valikoimaa tasaikäiskasvatuksen rinnalla. Tämä on se metsälain henki. Jatkuvassa kasvatuksessa on monia hyötyjä: uudistamistoimenpiteiden korkeat kustannukset vältetään, ja metsä säilyy pääosin peitteisenä. Ihan hy-

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

viä juttuja, mutta korostan sitä, että ongelmia olisi — todennäköisesti kausivaihtelu paheni metsälalla, uudishakkuiden korvaaminen poimintahakkuilla siirtäisi hakkuita talvikaudelle rehevillä kasvupaikoilla, jotta vältettäisiin korjuuvauriot — monia ongelmia. Senpä takia menetelmien vastakkainasettelun sijaan on mielekkäämpää puhua kokonaisuudesta, jossa valitaan parhaiten metsäkohteeseen ja metsänomistajan tavoitteisiin sopiva ratkaisu.

Eduskunnan käsittelyssä olevassa kansalaisaloitteessa esitetään avohakkuukieltä valtion metsiin. Tämä esitys ei ole kannatettava vaan ongelmallinen. Toteutuessaan aloite vähentäisi puun tarjontaa Suomessa. Näin se vain on.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Suomessa keskustellaan metsistä, mutta metsäkeskustelussakin on syytä erottaa metsä puilta. Me voimme tämän nykyisen metsälain puitteissa muodostaa laajan kokonaisuuden, jossa voimme sovittaa yhteen mainiosti metsänomistajan, teollisuuden ja luonnon monimuotoisuuden vaalimisen tarpeet.

15.37 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kuten hallituksen esityksestäkin ilmenee, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan perustehtävien merkitys on korostunut koronaviruksen yhteydessä. Myös huoltovarmuuskeskustelu on nostanut päätään koronan myötä kasvaneen yleisen epävarmuuden lisääntymisen myötä. Viime keväänä huomasimme, että kukin valtio ajaa tiukassa tilanteessa omaa etuaan. Suomen on ymmärrettävä pelin henki. Emme voi laskea huoltovarmuusasioissa sen varaan, että kyllä EU auttaa. Silloin kun Suomi on kriisissä, on suurella todennäköisyydellä muukin EU-alue vaikeuksissa. Silloin apu on tiukassa. Valtioiden on kyettävä kehittämään valmiuttaan vastata itse mitä erilaisimpiin uhkiin.

Ruoansaannin varmistaminen on aivan keskeinen osa huoltovarmuutta. Kun katselee Suomen maatalouden kehityskulkua viime vuosikymmeninä ja maailman tapahtumia, herää väistämättä huoli huoltovarmuuden kehittymisestä ruoantuotannon osalta. Pitää kuitenkin muistaa, että Suomessa tilanne on tältä osin huomattavasti parempi kuin esimerkiksi naapurimaassamme Ruotsissa, mutta meidän on silti tehtävä sellaista politiikkaa, mikä vahvistaa kotimaisten ruoantuottajien toimintaedellytyksiä eikä päinvastoin.

Perinteinen metsäsektori on ollut tärkeä osa maamme taloutta jo pitkään. Metsäteollisuuden viennin arvo vuonna 2019 oli 12,5 miljardia euroa, ja ala muodostaa noin 20 prosenttia Suomen vientituloista. Sillä on myös suuri työllistävä vaikutus erityisesti maakunnissa, missä työpaikat saattavat muuten olla kiven alla.

Hallitusohjelman tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä koskettaa erityisen paljon juuri maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala. Tässä talousarvioesityksessä näkyy jo vahvasti viime kesänä sovittu EU:n rahoituskehyspäätös sekä unionin suunta kohti yhteistä maatalouspolitiikkaa. Vaikka hallitus lupaa, että maa- ja metsätaloussektorin luoma taloudellinen kasvu ja työllisyys otetaan huomioon, muutoksen pyörteissä leijaillee hallinnonalan ympärillä kovin tummia pilviä. Hallitus lupaa ratkaisuja uusiutuvien luonnonvarojen käytöstä osaltaan jopa sellaisiin innovaatioihin, joita ei ole olemassa. Eikö näitä olisi rehellisesti kutsuttava epävarmoiksi oletuksiksi? Marinin hallituksen lupaukset bio- ja kiertotalouden tulevaisuudesta eivät luo uskoa niille maaseudun elinkeinonharjoittajille, joilta hallituksen harjoittama politiikka on viemässä leivän pöydästä.

Lisäksi myös EU:n yhteinen vihreä maatalouspolitiikka yhdessä tukien vähenemisen kanssa on uhka suomalaiselle maataloudelle. Jo 90-luvun jäsenneuvottelujen tulos näytti sen, ettei EU ota tarpeeksi hyvin huomioon Suomen ilmaston ja maaperän aiheuttamia

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

haasteita. Suomalaisten tuottajien perusongelma on hankala kilpailuasema EU-alueen yhteisillä elintarvikemarkkinoilla. Kaikissa jäsenmaissa ei noudateta yhteisiä pelisääntöjä. Sääntökirjan mukaan pelaava Suomi kärsii tästä. Kotimaisen tuotannon kannattavuutta tulisikin tässä tilanteessa edistää kaikin keinoin, mutta sen sijaan hallitus lyö entistä enemmän kapuloita maaseudun elinkeinonharjoittajien rattaisiin.

Turvetuotantoa ollaan ajamassa maanrakoon vauhdilla, vaikka turpeella katetaan noin 5 prosenttia kokonaisenergiankulutuksesta ja turvetuotannon lakkauttamisella on energia-tuotannon vajeen lisäksi paljon laajemmat seuraukset. Kenelläkään ei ole ollut esittää toimivaa sekä taloudellista vaihtoehtoa korvata turvetta esimerkiksi kuivikkeena tai kasvupohjana. Turve muodostaa monille elinkeinon ja tuo lämpöä lukuisiin suomalaisiin koteihin. Jos turpeenkäyttö ajetaan nopeasti alas, seuraa valtavasti työttömyyttä, konkurssreja sekä taloudellisia menetyksiä, joihin ei korona-aikana ole yksinkertaisesti varaa. Hallituksen politiikan vaikutukset ovat jo nyt heijastuneet esimerkiksi kuiviketurpeen saatavuuteen, vaikka turpeenkäytön alasajoon tähtäävät toimet ovat vasta alkutekijöissään.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeisiä perustehtäviä ovat kilpailukykyisestä kotimaisesta ruokajärjestelmästä ja huoltovarmuudesta huolehtiminen, puhtaan veden turvaaminen, eläin- ja kasvitautien hallinta sekä luonnonvaratalouden kehittäminen ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukyvyn varmistaminen. Maaseudun elinkeinojen turvaaminen tarkoittaa myös maaseudun elinvoiman varmistamista. Ylimoitettut ympäristötavoitteet uhkaavat edellä mainittujen tehtävien toteutumista. Nyt on tuettava kaikin keinoin kotimaista työtä ja yrittäjyyttä, ja Suomen on turvattava ruoantuotannon omavaraisuus.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Edustaja Kivisaari vääristelee kyllä tahallisesti perussuomalaisten puheenjohtajan sanoja, kun puhutaan keputukipolitiikasta. Tarkoitus meillä perussuomalaisilla on se, että me haluaisimme, että suomalainen viljelijä tulisi toimeen omalla työllään ja voisi olla siitä ylpeä. [Puhemies koputtaa] Yhteisen maaseutupolitiikan myötä meidän on EU:ssa valitettavasti otettava kaikki tuet, mitä sieltä vähänkin irti saa. [Puhemies: Kiitoksia!] Mutta ei saa vääristellä näitä puheita. — Kiitos.

15.43 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! [Hälinää] — Jos tähän väliin saan sanoa muutaman sanan, ennen kuin jaetaan nyrkkeilyhanskoja edustajille.

Minä olen mielissäni hallituksen esityksestä juuri niiltä osin kuin tuossa debatissa toin esille. Toivoisin kuitenkin, että ministeriössä voitaisiin kyläkauppatukiasiaa vielä kerran katsoa, vaikka sitä reivattiin ymmärtääkseni lisää. Meillä on pieniä kyläkauppoja kaupunkiseuduilla, ja kaupunkiseuduille kuitenkin investointitukia voi saada — jos maatalousyrittäjä vaikkapa perustaisi korjaamon Porin keskustaan, nakkilalainen viljelijä, se on mahdollista, kun se tukee sitä elinkeinoa — mutta nyt olisi hyvä nähdä julkisten liikennepalvelujen saavuttamattomissa olevat kyläkaupat, kuten esimerkiksi Nakkilassa ja Satakunnassa, taisi olla muutama muukin, jotka ovat kuitenkin kaupunkiseudulla mutta ovat pitkän matkan päässä seuraavasta kaupasta ja joihin nimenomaan ei ole sitä julkista liikenneyhteyttä. Ne ovat näille kylille ja siellä eläville ihmisille erittäin tarpeellisia. Toivoisin, että voitaisiin vielä katsoa sitä jako- ja kelpoisuusperustetta.

Sitten vähän ennakointia, jos ministerille annetaan vastausaikaa: Nyt Soklin kaivos siirtyy mitä ilmeisimmin suomalaiseen omistukseen. Näkeekö maa- ja metsätalousministeri siinä mahdollisuuksia lannoitetuotannon pysymiseen paremmin kotimaaisissa käsissä ja hintojen mahdollisesti vielä laskevan, vaikka markkinathan aina hinnat määrittelevät? Se

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

katastrofi, mitä tehtiin, kun Kemiraa lähdettiin myymään ja ulkoistamaan, voi sanoa, oli eräänlaisen monopolin myyminen valtion omistuksesta vieraille markkinahirmuille.

Edustaja Sankelo toi esille metsälain, ja minun täytyy sanoa, että minä olen kyllä niitten uutisten perusteella huolissani nykyisen metsälain toimivuudesta. Tuntuu, että jo sippirankaa ruvetaan kaatamaan sieltä. Eli ei se pelkkä istuttamisvelvollisuus kyllä ole mitään, ja kun meille tänne on tulossa näitä erilaisia rahastoja, jotka sitten haalivat metsäomaisuutta ja parturoivat ihan silloin, kun itseään huvittaa, niin jotain meidän pitäisi ehdottomasti tehdä.

Meillä on valiokunnassa kansalaisaloite tästä, Vesi on meidän, ja siinä varmasti on ministeriöllä haastetta. Nyt siellä on onneksi meneillään toimia, joilla voitaisiin katsoa, että me pystymme turvaamaan tämän suomalaiselle yhteiskunnalle, maatalouselinkeinolle, kotimaiselle elintarviketeollisuudelle erittäin merkityksellisen puhtaan veden. Se pitää pysyä pitämään kansallisissa käsissä niin, että me emme ajaudu semmoiseen tilanteeseen, että olemme vedenpuutteen vuoksi oman elintarviketuotannon osalta riippuvaisia ulkomaalaisten omistamasta Suomen maaperässä olevasta vedestä. Toivon, että näihin saamme vanhan tuen niin, että voimme omaa mietintöämme ja vastaustamme kansalaisaloitteeseen siitä pohjalta edistää.

Arvoisa puhemies! Hyvää joulun odotusta ministerille ja maa- ja metsätalousvaliokunnan kaikille työssä oleville virkamiehille ja kansanedustajille. Kiitos hedelmällisistä keskusteluista. Täällä tuotiin esille, että asiat riitelevät, eivät ihmiset, mutta täytyy sanoa, että onneksi aika hyvin koetetaan pääosin viedä yhdessä myös asioita, niin etteivät nekään riitelisi.

15.48 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalouden perustehtävien merkitys on korostunut kriisin aikana, niin kuin tänään on moneen kertaan sanottu. Myös tietoisuus ruoka-, energia- ja huoltovarmuuden osalta ja niihin liittyvistä riskeistä on kasvanut. Varmaan meillä kaikilla tässä salissa on huoli maatalouden ja maaseudun tulevaisuudennäkymistä. On tärkeää isossa kuvassa huolehtia maatalouden kilpailukyvyistä, kehittämisestä ja alan työllisyydestä sekä elinvoimasta.

Itse uskon, että ilmastotavoitteiden myötä puhdas ruoka ja ympäristö ovat iso kilpailuvaltti suomalaiselle maa- ja metsätaloussektorille tulevaisuudessa. Tämä vaatii edelleen vahvaa taloudellista tukea mutta etenevässä määrin myös panostusta tutkimukseen, koulutukseen sekä uusien tuotanto- ja innovaatiomenetelmien käyttöönottoon alalla. Maaseudun kehittämisrahojen nykytason säilyminen on tärkeää, ja rahan vipuvaikutus on moninkertainen. On myös tärkeää, että Luonnonvarakeskuksen resurssit riittävät, koska tutkimustiedolla on alan sekä meidän päättäjien päätöksenteon tukena iso merkitys. Työkaluja tarvitaan todellakin, kun tiedetään, että maataloussektorin yrittäjätulo on pudonnut viimeiset kymmenen vuotta.

Budjetista muutamia nostoja.

Olen erityisen iloinen, että vaelluskalan elvytysohjelma saa jatkua ja merkittävämmillä panostuksilla kuin aiemmin: 12 miljoonaa euroa. Pohjois-Karjalassa meillä on malliesimerkki, Laurinvirta, 7 hehtaarin alue, jonka kunnostamiseen laitettiin kaksi ja puoli miljoonaa euroa yhdessä yrityselämän ja valtion kanssa. Se valittiin jopa Pohjois-Karjalan vuoden 2020 rakennuskohteeksi. Samoin Nurmeksen Saramojoki, jota ministeri Leppä oli ansiokkaasti vihkimässä ja jossa ensimmäinen pienvoimalaitos puretaan järvilohen nousun myötä. Nämä on mahdollistanut tämä valtion myöntämä tuki. Näillä on iso merkitys

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

myös maakuntien matkailuun, ja matkailu ja vapaa-ajankalastus kulkevat kyllä kasvuluvuissa, kun seuraa, aika paljon käsi kädessä, ja se näkyy myös sitten kalastuslupien merkittävänä lisäyksenä. Nythän pitää vain huolehtia, että on resursseja myös jatkossa niin kalastuksen neuvontaan kuin opetukseen.

Suurpetopolitiikasta debatissa omalta osaltani kommentoinkin. On hienoa, että asioissa edetään, ja todellakin, kokeilujen aika on nyt ohi. Erityisesti sudesta on tullut maaseudun ja kaupunkiseutujen takapihojen riesa. Pihasusi-ilmiö on tätä päivää — näin ei voi jatkua. On tunnustettava, että kantojen hallintaan ja maaseudun ihmisten arkeen sekä elämisen edellytyksiin ja elinkeinoelämän harjoittamiseen maaseudulla on puututtava ja pedoille on joillakin keinoin rajattu metsästys oikeus saatava. On aidosti kuultava maakuntien ääntä.

Arvoisa puhemies! Suomelle leipä tulee jatkossakin isolta osin luonnonvaroista. On tärkeää, että pystymme kehittämään metsäteollisuuden uusia innovaatioita sekä tukemaan sen kasvua kansallisella metsäpolitiikalla, jossa ei rakenneta ristiriitoja suojelun ja ilmastotavoitteiden kanssa. Siihen meillä ei ole varaa. Tärkeää on myös, että suomalainen metsänomistus pysyy omissa ja metsäpolitiikka säilyy suomalaisten käsissä. Aktiivinen metsätalous on tulevaisuudessakin vahvuutemme, ja omilla toimilla pystymme kasvattamaan myös metsävarantoamme, niin myös hiilinielujamme, esimerkkinä juuri nyt uutena joutoalueiden metsitystuki.

No, sitten tähän energiapolitiikkaan, josta myös tuossa debatissa kerroin. Todellakin olen niiden päätösten takana, mitä on turpeen osalta tehty, mutta kyllähän tämä meidät kaikki yllätti. Nyt on aidosti mietittävä, millä sitten jatkossa turvataan kasvuturve ja karjatalouden, aktiivihiihtotuotannon ja huoltovarmuuden turvetarve. On myös pikaisesti mietittävä, miten turvealan tulevaisuuskuvaa ja alan työpaikkojen ja yritysten tulevaisuutta pystyttäisiin yhdessä tukemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne — poissa. Nyt keritään vielä yksi puheenvuoro ottaa tähän keskustelun tässä vaiheessa, ja sitten ministerin vastauspuheenvuoro.

15.53 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Alkutuotannon eli maa-, metsä- ja kalatalouden osuus kansantuotteesta on noin 4 prosenttia, ja samaa suuruusluokkaa on maa- ja metsätalousministeriön osuus valtion budjetista, mutta maamme pinta-alasta pellot ja metsät ovat hiukan yli neljä viidesosaa. Toisin sanoen maa- ja metsätaloudella on suhteellista taloudellista kokoaan paljon suurempi vaikutus elonkirjoon, ilmastoon, vesistöihin. Näiden alojen kehittämisessä on vuosikymmenet katsottu ensisijaisesti rahallista tulosta, mutta jatkossa on kasvavaa huomiota kiinnitettävä ympäristöhaittojen pienentämiseen. Sekä valiokunnan että jo hallituksen esityksessä osoitetut lisärahat näiden alojen ilmastotoimiin ja tutkimukseen ovat erittäin tervetulleita.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa budjettilausunnossaan, että on rakennettava ilmastokestävä ruokajärjestelmä. Maatalouden ilmastopäästöistä yli puolet tulee turvepohjaisen peltojen maaperästä, vaikka niitä on pelloista vain yksi yhdeksäsosa, ja esimerkiksi liikenteeseen verrattuna nämä päästöt ovat kolme neljäsosaa liikenteen päästöistä. Kiireisin ilmastotoimi maataloudessa on siis lopettaa uusien turvepeltojen raivaaminen. Hyvin rohkaisevia ovat ne tulokset, joita on saatu niin sanotusta hiiliviljelystä eli viljelyn kehittämisestä siten, että pellon hiilipitoisuutta lisätään. Tavanomaisessa viljelyssä pellon hiilipitoisuus vuosi vuodelta vähenee.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Edustaja Pitko puhui debatissa win-win-strategioista. Hiiliviljely on sellainen. Se parantaa maaperän viljavuutta ja auttaa samalla sekä ilmastoa että vesistöjä.

Suomen metsistä neljäsosa on suometsiä. Myös niiden käsittelytapoja pitää kehittää. Siitä, ovatko avohakkuut hyvä vai huono asia, käydään tätä nykyä kiivastakin kiistaa, mutta tutkimustulosten perusteella vaikuttaa siltä, että ainakin suometsissä avohakkuut tulisi lopettaa tai niitä ainakin merkittävästi vähentää. Samalla poistuisi tarve niin sanotuille kunostusojituksille ja niistä tuleville erittäin isoille vesistöpäästöille.

Arvoisa puhemies! Suomessa tulisi kiinnittää tähänastista enemmän huomiota myös muutoksiin kuluttajien valinnoissa. Yhä useammat kuluttajat haluavat syödä ilmaston, elonkirjon ja eläinten hyvinvoinnin kannalta kestävästi. Yksi keskeinen asia tässä ovat kasvipohjaset valkuaistuotteet. Jos korvaamme edes osan eläinravinnosta kasviproteiineilla, se on nopein tapa pienentää ruokamme ekologista jalanjälkeä, vaikutusta sekä ilmastoon että vesistöihin [Puhemies koputtaa] ja monimuotoisuuteen. Myös näiden tuotteiden kehittämisestä voi tulla meille win-win-strategia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayahin aikataulun vuoksi annetaan hänelle lyhyt puheenvuoro tähän. Hän ilmoitti, että olisi tarpeen saada puhua nyt, ennen kuin keskeytetään asian käsittely.

15.56 Sari Essayah kd: Lämmin kiitos, puhemies! Todellakin, kun ministeri on vielä paikalla, olisin halunnut nostaa pari kysymystä esille.

Ensinnäkin voisi sanoa tästä sikarutosta, jonka torjunnassa ministeriössä on tehty hyvää työtä ja pidetty yhteyksiä tuonne EU-tasolle, että nyt kuitenkin Pohjanmaalla liikkuu tämmöisiä urbaaneja huhuja, että Suomeen Saksasta sianlihaa tuodaan. En tiedä, onko se rehu-käyttöön vai todellako mukamas ihmisravinnoksi. Nyt pyytäisin ministeriltä päivitystä tähän tietoon.

Sitten todellakin toivotaan, että tämä elintarvikevaltuutettu alkaa käyttämään ääntänsä vahvasti tähän, mitä liittyy maatalouden kannattavuuden kysymyksiin. Vähän hiljaista on kyllä ollut, ja toivotaan, että ääni tästä parane.

Tässä turvekysymyksessä en mene siihen taisteluun enää pidemmälle muuten kuin kysymällä ministeriltä vielä: olisiko mahdollista nyt tässä yhteydessä Kemera-tukea lähteä vahvasti lisäämään, jotta nuorten taimikoitten hoito saataisiin kuntoon? Sitä kautta pystytäisiin tässä tilanteessa nyt auttamaan, koska tällä hetkellä Suomessa meillä eivät metsätalouden puuvirrat mene kyllä oikealla tavalla, jos meillä tukkipuuta menee polttoon. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia ytimekkäästä puheenvuorosta. — Ministeri Leppä, olkaa hyvä. 3 minuuttia.

15.57 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä kysymyksistä ja kannusteista. Vielä muutama vastaus.

Täällä erittäin moni teistä otti esille elintarvikeviennin. Se on myöskin hallituksen agendalla, edelleen kehittää vientiä, ja on totta, että siellä ei varmasti ole kaikkia tehoja saatu irti, mutta pitää huomata, että nyt korona-aikanakin meidän vientimme on kuitenkin elintarvikkeiden osalta kasvanut. Se ei ole vähentynyt, vaan se on kasvanut. Hyvällä tiellä ollaan, mutta tehoja tarvitaan. Se myönnetään ja niitä etsitään.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Metsätuhot: äärimmäisen tärkeää on pitää metsät terveinä, ja ne pysyvät terveinä sillä, että niitä käytetään, tehdään hoitotoimenpiteet ajallaan ja valitaan hoitotoimenpiteet sen metsälön mukaan eikä olla kieltämässä joitakin määrättyjä toimenpiteitä.

Turve: Me tarvitsemme turvetta joka tapauksessa kuivikkeessa, kasvualustoissa, biohiileen ja muihin uusiin tuotteisiin. Tämän me haluamme varmistaa, ja sen eteen töitä tehdään. Erilaisin toimenpitein tähän pitää meidän päästä, se on ihan selvä. Tällä on myöskin iso merkitys eläinterveydelle, lääkkeiden vähäiselle käytölle ja niin edelleen.

Sitten se, että hiilineutraalitavoite olisi jotenkin ristiriidassa luonnonvara-alan kanssa: Ei ole, vaan päinvastoin. Luonnonvara-ala on ratkaisu — se on ratkaisu. Me emme ilman luonnonvara-alaa, kestäväää luonnonvarojen käyttöä, pääse millään siihen meidän hiilineutraalisuustavoitteeseemme. Se on ratkaisujen ala, tulevaisuuden ala, ja sen vuoksi kannustan vahvasti tälle alalle.

Suomenhevonen: Meillä on velvollisuus säilyttää suomenhevosen monipuolisuus ja myöskin monimuotoisuus, ihan niin kuin täällä edustaja Meri sanoi. Tämä on meidän yhteinen tehtävämme. Sen pitää olla myöskin jalostuksellisesti riittävän laaja-alainen, muuten se kuihtuu, se on ihan selvä. Me etsimme tähän keinoja, ja meillä niitä on. [Leena Meri: Kiitos!]

Ravintolaruoan alkuperämerkintä jatkuu edelleenkin. Se on ihan selvä.

Kylien elinvoima: [Anne Kalmari: Ja laajakaista!] Tosi tärkeä asia. Laajakaistat, monipaikkaisuus, nämä asiat tulevat siellä vahvasti mukaan. Sitten kyläkauppatuen kriteereitä arvioidaan nyt uudelleen. Meillä on nyt enemmän siihen rahaa, ja me myöskin tätä kriteeristöä arvioimme uudelleen.

Metsäpolitiikan pitää pysyä ja se pidetään omissa käsissä. Se ei ole EU:n asia kuin strategiatasolla, se on kansallinen asia.

Hiiliviljely: Tosi tärkeä huomio. Nurmituotanto on hiiliviljelyä parhaimmillaan. Se, kuka ja mikä sitä nurmea käyttää, on kotieläintalous, naudat, ja sen vuoksi me olemme siinä myös kilpailukykyisiä, ja siksi sen kehittäminen on meille oleellisen tärkeä asia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, ASF-asia: On ihan selvä, että meille ei voi tulla ASF-saastunutta lihaa. Se on päivänselvä asia. Se ei saa tulla tänne, ja siitä pidetään huoli, ettei myöskään tule. Tässä on tilanne esimerkiksi Saksan osalta se, että Saksassa on alueita, joilla sitä ASF:ää on, ja siltä alueelta ei saa Suomeen tulla lihaa, vain niiltä alueilta, jotka ovat puhtaita. Tämä Saksan tilannekin osoitti sen, että kun se tulee, koko kansainvälinen kauppa EU:n ulkopuolelle meni saman tien kiinni. Se vaikuttaa erittäin merkittävästi markkinoihin ja sitä kautta tulotasoon viljelijöille, ja siksi ASF on pidettävä pois ja villisiat on ammuttava tavattaessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.31.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytynyttä yleiskeskustelua pääluokasta 30.

19.31 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suomalaisen maaseudun ja maaseutuelinkeinojen puolustaminen on välillä haasteellista hommaa. Suomalaiset kyllä arvostavat kotimaista ruokaa ja nauttivat kesämökkeilystä, mutta päätöksenteossa etusijalle nousevat liian usein muut asiat. Kotimaisen ruoan hinta saattaa joskus olla korkeampi, ja siksi liian usein valitaan ulkomainen vaihtoehto. Toisten mielestä taas kotimaista maataloutta ei saisi tukea, vaan olisi tultava toimeen ihan omillaan ilman kepulaisia tukiaisia. Kaikkea ei tietysti Suomen ilmastossa kannata kasvattaa, vaan myös ulkomaisella tuonnilla on paikkansa ruokaketjussa. Vastaavasti kotimaisilla elintarvikkeilla on mahdollisuutensa vientimarkkinoilla. Suomen valtteja ovat elintarvikkeiden laatu, puhtaus ja turvallisuus ja totta kai hyvä osaaminen. Ei Suomi ilmastonsa puolesta ole kuitenkaan mikään maatalousvihamielinen maa. Kyllä täällä pärjätään ja omillaankin tullaan toimeen. Pidän kotimaista maataloutta ensisijaisen tärkeänä huoltovarmuuden ja ruokaturvallisuuden vuoksi. Kotimainen maatalous ei säily, jos maatalousyrittäjillä ei ole mahdollisuutta menestyä. Näistä samoista syistä maataloutta tuetaan ympäri maailmaa.

Puhemies! Suomi on pinta-alaltaan iso ja harvaan asuttu maa. Meillä ei ehkä ole valtavia timanttiesiintymiä, mutta luontomme on monin tavoin rikas. Metsän hyödyntämisessä olemme maailman huippuja. Hyödynnämme puuta paljon ja monella tavoin. Tästä huolimatta puun määrä metsässä kasvaa edelleen hyvän metsänhoidon ansiosta. Jo pelkkä luonnon puhtaus ja siitä huolehtiminen on meille rikkaus. Tilastojen mukaan Metsähallituksen hoitamilla valtion suojelualueilla tehtiin vuonna 2019 yli 7 miljoonaa käyntiä. Suomen luonnosta ja luonnonrikkauksista ei huolehdi kaupungeissa vaan työ tehdään maaseudulla maaseutuihmisten toimesta. Koko maan asuttuna pitäminen ja koko maan infrastruktuurista huolehtiminen mahdollistavat koko maan rikkauksien hyödyntämisen. Suomessa tarvitaan maaseutua ja kaupunkeja, maataloutta ja teollisuutta. On tärkeää, että ihmiset voivat itse valita asuinpaikkansa.

Puhemies! Kyllä maaseudulla ymmärretään, että palvelut ovat kauempana, ja kyllä kaupungeissa ymmärretään, miksi neliöhinnat ovat korkeampia kuin maaseudulla. Mahdollisuus valita itse, missä elämänsä elelee, lienee myös yksi tärkeimmistä onnellisuuden lähteistä. Hallitus on päättänyt varata vuosien 21—27 maatalouden ja maaseudun kehittämisen kansalliseen rahoitukseen lähes 8 miljardia euroa. Nämä rahat todella menevät oikeaan paikkaan ja oikeaan tarpeeseen.

19.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kivisaaren puheenvuoron jälkeen täytyy kyllä todeta, että on meitä muitakin puolueita ja muitakin edustajia kuin edustajia keskustapuolueesta, jotka tunnistavat koko Suomen asuttamisen tarpeellisuuden ja myöskin arvostavat maaseutua, sekä asumista että työskentelyä maaseudulla, ehdottomasti. Minä, joka olen pääkaupunkiseudulta, olen jatkuvasti puhunut, että pääkaupunkiseudunkin kannalta on mitä järkevintä se, että kaikki sellaiset toiminnot, taloudelliset toiminnot, hallinnolliset toiminnot, joiden ei ole välttämätöntä sijaita täällä pääkaupunkiseudulla, si-
joitetaan muualle Suomeen, ja on järkevää tukea sitä, että ne tapahtuvat muualla Suomessa kuin täällä. Ei tämä ruuhkautuminen, kaikkien asettuminen asumaan yhdelle alueelle Suomessa, ole ollenkaan järkevää. Meillä on iso, pinta-alaltaan poikkeuksellisen suuri maa, ja

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

on järkevää, että me tuemme maan pitämistä elinvoimaisena ympäri Suomen, niin maaseutualueita kuin taajamaseutuja.

19.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä aika ja paikka yllätti meidät kaikki, mutta kuten tiedetään, elämme poikkeuksellisia aikoja. Normaalisti tämä puheenvuoro pidettäisiin yön myöhäisinä tunteina, mutta johtuen ehkä koronasta ja edustajien innokkuudesta on kuttupuheen vuoro. Muistutuksena vielä tietyksi kaikille, että tämä pitkä perinnehan on alkanut jo vuonna 1983, kun edustaja Timo Roos nosti tämän tärkeän aiheen esiin.

Maa- ja metsätalouden pääluokassa on puhuttu paljon eri asioista ja eri eläimistöistä mutta tälläkin kertaa valitettavasti ovat kutut unohtuneet. Meidän pitääkin muistaa, että kutut, vuohet ovat tänä poikkeuksellisena vuotena olleet myöskin poikkeuksellisella tavalla esillä. Nimittäin esimerkiksi Walesissa, missä kovat rajoitustoimet laitettiin voimaan, vuohet valtasivat kaupungin. Vastaavaa on tuolta valtamerten takaa Yhdysvalloista myöskin tämä tarve ja helpotus, mitä kutut ovat ihmisten arkeen tuoneet. Siellä meinaan on noussut nyt erittäin suureen suosioon kuttuterapia. Ihmiset ovat hakeneet läheisyyttä kutuista, kuttuja on tuotu syntymäpäiväjuhliin, kuttujen kanssa on vietetty vapaa-aikaa, ja minä toivonkin, että näinä vaikeina korona-aikoina kun eletään, kutut voisivat entistä enemmän tuoda helpotusta ihmisten arkeen. Minun mielestäni kutuista puhutaan aivan liian vähän, jotkut heitä jopa väheksyvät. On hyvä, että myöskin hallituskumppaneilta tulee täältä tukea tälle ajatukselle.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus [Kimmo Kiljunen: Kuttujen hallitus! — Naurua] — kuttujenkin hallitus mutta ennen kaikkea tämä hallitus — on erittäin ansiokkaasti palkannut erityisavustajia. Tämä hallitus on myöskin perustanut erilaisia komiteoita. Minä toivon, että me kaikki hallituksesta tai oppositiosta riippumatta voisimme asettaa komitean kuttujen varalle, koska kuttujen tulevaisuudesta ja siitä puutteesta johtuen, mitä hallitusohjelmassa kuttuihin tulee, kyllä koen, että tässä epävarmassa tilanteessa tarvitaan jonkinlaisia vakautta ja kutut toisivat sitä tuttua ja turvallista oloa, mikä Yhdysvalloissakin on ymmärretty. [Eduskunnasta: Oppositio kannattaa!] — Arvoisa puhemies, on hienoa huomata, että oppositiolta tulee tukea, koska tällainen kuttukomitea olisi aivan varmasti myös kestävä tiekartta kuttutalouteen.

Me olemme puhuneet erilaisista tiekartoista, ja uskon, että tätä tiekarttaa vahtimaan ja valvomaan tarvittaisiin asianmukainen viranomainen, kuttuasiahenkilö. Pidemmällä tähtäimellä kuttujen edunvalvonnan varmistamiseksi olisi hyvä perustaa kuttuasainvirasto, ja sijainniksi johtavan kuttutalouden kruununjalokivelle tulisi tietenkin asettaa Suomen kuttumaakunnan keskus Tampere.

Arvoisa puhemies! Kuten ennen tätä puheenvuoroa, joskus meitä keskustalaisia syytetään siltarumpupolitiikasta. Tässä ei kuitenkaan ole kyse mistään kutturumpupolitiikasta vaan kuttujen tulevaisuuteen liittyvästä isosta kysymyksestä. Olen täällä salissa monesti ollut pienen ihmisen asialla ja haluan olla myöskin pienten kuttujen asialla. Uskon, että me kaikki jaamme tämän ja haluamme myös jatkossa huolehtia siitä, että kuttu myös tämän koronan jälkeen voi entistä paremmin ja tuo entistä enemmän lämpöä jokaisen suomalaisen sydämeen.

Näillä sanoilla, arvoisa puhemies, haluan kiittää tästä vuodesta ja toivottaa kaikille oikein kuttumaista vuotta 2021.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos samoin, edustaja Ovaska! — Tähän ei ole varmaan kenelläkään lisättävää. — Ai, edustaja Piirainen vielä.

19.41 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! En taida ottaa kutun puolesta nyt kantaa, mutta tuossa kun olin muualla muissa asioissa käymässä, niin sillä aikaa livahti tuo puheenvuoroni. Ajattelin kumminkin nostaa tässä tuon turpeen merkityksen, kun siitä on hyvin paljon ollut puhetta, ennen kaikkea energiaturpeen osalta, mutta myös sen osalta, että kun maatalouden pääluokasta on kysymys, niin maatalous tarvitsee kuiviketurvetta. Sen takia on tärkeää, että me pystymme sitä saamaan, ja myös kasvuturpeen saatavuus on hyvä turvata ja miksei kyllä energiaturpeenkin. Se liian nopeasti lähti nyt laskuun, ja toivon, että hallitus vielä miettii sitä veroporrastusta siinä, sitä turpeen veroa, että se ei niin kovasti raskaita heti nyt alussa, ja antaisi sitten teollisuudelle ja muille, jotka sitä lämmityksessä käyttävät, reagointiaikaa siihen enemmän, että päästään sitten asiassa eteenpäin ja työpaiikat ja yritykset säilyvät Suomessa. Erittäin tärkeästä asiasta on todellakin kysymys, työpaikkojen menetyksestä ja niin poispäin.

Puhemies! Tässä kommentti tuohon asiaan.

19.43 Kimmo Kiljunen sd: Haluaisin kiittää edustaja Ovaskaa tästä kuttupuheenvuorosta, jonka hän tässä äsken käytti. On hienoa, että eduskunnassa on joitain traditioita, ja yksi traditio on, että tämä maa- ja metsätalouspääluokan keskustelu päättyisi tähän kuttupuheenvuoroon. Nyt se ei päätynyt, mutta päättyi kiitoksiin edustaja Ovaskalle — tämä ei ole muuten ensimmäinen kerta, kun te näistä kutuista puhuitte tässä. — Ja joka ikinen kerta, kun tämä tässä tulee, se nostaa tunnelmaa, ja on ihastuttavaa aina myöskin havaita, että oppositiokin kannattaa hallituspuolueen puhetta tässä kohdassa.

19.44 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin vanhat perinteet, mitkä ovat lähteneet sieltä SDP:ltä ja mitä keskusta on jatkanut Pirkanmaalla — se on arvokas perinne. Tämän päälle olisi kyllä vähän harmillista puhua, mutta kun tässä nyt aloitettiin, niin tietenkin päivän asiaankin vielä pari sanaa haluaisin sanoa.

Eli täällä Piirainen otti esille turpeen merkityksen. Todellakin se on tärkeää, kun mietitään tällä hetkellä, onko meillä kaikilla ajan tasalla oleva kuva siitä, miten turpeesta on moneksi. Jos me ajattelemme Suomen huippuelintarvikkeita, mitkä on mahdollista viedä maailmalle, niin niitten lähtökohta, tämä salainen ase, on turve. Eli broilerin kasvatuksessa ja lihapihvien kasvatuksessa meidän kuiviketurve on ihan ehdoton sen antiseptisten vaikutusten ja muitten osalta, samoin kasvuturve.

Tässä kohdassa, maatalouden pääluokassa, jaettiin myös jakovaroja yhdistystoiminnalle, mikä on erittäin tärkeää meidän vapaaehtoistoiminnalle muun muassa juurikin, koska korona on aiheuttanut sitä, että ihmiset haluavat tulla maalle, mikä on todellakin hyvä asia. Suomen Kylät ry:lle osoitettiin tässä määräraha siihen, että voidaan tätä monipaikkaisuutta edistää. Toinen erittäin hyvä rahan kohde on sitten 4H, minkä tasetta vahvistettiin muun muassa juuri esimerkiksi Taimitekoon. Erittäin hieno asia tässä meidän ilmastoasiassa.

Ihan näillä puheilla, mutta pirkanmaalaisena entisenä kuttupuhujanakin lämpimät kiitokset meidän edustaja Ovaskalle tästä hienosta puheesta. Todellakin näillä sanoilla keskustusta ja varmaan kaikki meidän salissa olevat edustajamme ja eduskunta toivottavat hyvää joulun tienoota vaihtuneillekin puhemiehille.

Budjetin alikohta PTK 167/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Oli mukava kuunnella tuota kuttupuhetta television välityksellä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.